

Datum

2023-07-07

Vår referens

Louise Östmo Nilsson

Planeringssekreterare

Louise.Nilsson7@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Fritidsnämndens tillgänglighetsarbete FRI-2023-1319

Sammanfattning

Ärendet beskriver hur fritidsnämndens inriktning på tillgänglighetsarbetet har förändrats sedan 2019, vad effekterna har blivit av samarbetet med Svenska Parasportförbundet samt hur inriktningen kommer att se ut för 2023 och framåt.

Förslag till beslut

1. Fritidsnämnden godkänner ärendet och ger fritidsförvaltningen i uppdrag att återrapportera tillgänglighetsarbetet till nämnden två gånger om året.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse fritidsnämnden 230824
- Bilaga 2. Lista med prioriterade anläggningar med åtgärder 2023 och 2024
- Bilaga 1. Inventerings- och uppföljningsmall exempel sporthall

Beslutsplanering

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2023-06-07

Fritidsnämndens Arbetsutskott 2023-06-19

Fritidsnämnden 2023-06-22

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2023-08-10

Fritidsnämndens Arbetsutskott 2023-08-21

Fritidsnämnden 2023-08-24

Ärendet

Mål och inriktning för funktionshinderspolitiken

I november 2017 fattade riksdagen beslut om ett nytt nationellt mål och en ny inriktning för genomförandet av funktionshinderspolitiken. Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att "med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund." Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas. För att nå det nationella målet ska

genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot fyra områden.

1. *Principen om universell utformning*

Universell utformning innebär att i planering, utformning och genomförande vara medveten om den variation och de olika behov och förutsättningar som finns i hela befolkningen. Det innebär i praktiken att utforma produkter, tjänster, processer och miljöer så att de i största möjliga utsträckning kan användas ohindrat. På så sätt ökar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att verka självständigt och fatta beslut om sina liv på lika villkor som människor utan funktionsnedsättning.

2. *Befintliga brister i tillgängligheten*

Brister som skapar hinder för delaktighet kan vara mer eller mindre uppenbara och behöver systematiskt identifieras och åtgärdas. Brister kan gälla en fysisk eller digital produkt, miljö, system eller tjänst. För att ta reda på vad som utgör hinder för delaktighet behöver kunskap inhämtas från personer med egen erfarenhet.

3. *Individuella stöd och lösningar*

Alla personer ska kunna ta del av det som offentliga aktörer erbjuder. I de fall ett behov inte kan tillgodoses genom att det som erbjuds utformas universellt, behövs individuella stöd och lösningar. Alla offentliga aktörer behöver kunna erbjuda eller ha beredskap att vid behov erbjuda dessa stöd och lösningar. Det kan handla om att en person behöver information eller beslut i ett särskilt format, personlig vägledning för användning av en tjänst eller få uttrycka sig muntligt istället för i skrift. Det finns även aktörer med särskilda uppdrag att erbjuda stöd och lösningar, till exempel hjälpmedel, assistans och ledsagning, färdtjänst och särskilt stöd i skolan.

4. *Förebygga och motverka diskriminering*

Genom att arbeta med universell utformning, åtgärda befintliga hinder och erbjuda individuella stöd förebygger och motverkas diskriminering av personer med funktionsnedsättning. För att motverka diskriminering behöver bristande tillgänglighet tydliggöras som en form av diskriminering och funktionsnedsättning som grund till diskriminering. Åtgärder behöver vidtas för att synliggöra att detta förstärker risken för diskriminering i kombination med andra grunder. Att förhindra och motverka diskriminering är centralt för att nå det funktionshinderspolitiska målet.

Fritidsnämndens inriktning fram till 2019

Fritidsnämnden har länge haft personer med funktionsnedsättning som en prioriterad målgrupp och därmed också arbetat på olika sätt för att försöka nå målgruppen t.ex. genom att det i Föreningsstöd ges bättre villkor för personer med funktionsnedsättning¹ och att förvaltningen har arbetat uppsökande genom lov- och drop in bidraget för att få in fler aktiviteter för personer med funktionsnedsättning. FRISKUS-gruppen, där fritidsförvaltningen var representerade,

¹ Räcker med tre istället för fem deltagare på en aktivitet för att få aktivitetsstöd och det finns ingen övre åldersgräns för personer med funktionsnedsättning utan alla är bidragsberättigade oavsett ålder i grundstödet.

anordnare informationsdagar och inspirationsföreläsningar för att öka kunskapen och få fler föreningar att öppna upp sina verksamheter för målgruppen. Fritidsnämnden har även gett verksamhetsbidrag utanför ordinarie bidragssystem till organisationer/föreningar som riktar sig direkt till målgruppen t.ex. Handikappidrottens Samarbetsorganisation (HISO) och Föreningen Idrott för Handikappade (FIFH). Dock har insatserna inte varit förankrade i det nationella målet eller inriktningen för funktionshinderpolitiken och det har inte funnits någon intern organisation, strategi eller systematik för att driva arbetet om tillgänglighet framåt.

Fritidsnämndens inriktning 2019-2021

Från mars 2019 till maj 2021 var fritidsförvaltningen i Malmö stad en av tre testkommuner för tre olika tillgänglighetsprojekt tillsammans med Svenska Parasportförbundet.

1. *Champa Arena* som handlade om att öka den fysiska tillgängligheten till och i fritidsanläggningar. En referensgrupp med personer med olika typer av funktionsnedsättningar bildades och inventerade tillgängligheten med en framtagen digital inventeringsmall². 66 anläggningar inom bad, rekreation, föreningsdrivna mötesplatser, ishallar, sporthallar, gymnastiksalor och idrottsplatser inventerades och dokumenterades med bilder. Hylliebadet och FIFH-hallen filmades även med 360 graders vinkel för att visa potentiella besökare hur anläggningarna ser ut och hur tillgängliga de är.
2. *Champa Lots* som handlade om ett mentorskaps- och förebildsprogram där unga vuxna med olika typer av funktionsnedsättningar utbildades till lotsar för barn och unga med funktionsnedsättningar. På grund av pandemin och utmaningarna det medförde var det vid tidpunkten svårt att matcha barn- och unga med lotsarna. I stället användes lotsarna under Kul i Malmö för att inventera aktiviteternas tillgänglighet, anordna egna aktiviteter och vara förebilder för besökare att Kul i Malmö aktiviteter är för alla oavsett funktionsnedsättning eller inte.
3. *Para Me* som handlade om att bygga upp en hemsida för paraaktiviteter. Erfarenhetsutbyte skedde mellan hur hemsidan för Kul i Malmö var uppbyggd och för hur Para Me hemsidan skulle byggas upp utifrån tillgänglighet och användarvänlighet.

Effekter av samarbetet: Ökad kunskap, intern organisering, samverkan och framtagen handlingsplan

Samarbetet med Svenska Parasportförbundet har lett till flera positiva effekter där ökad kunskap om tillgänglighet och hur fritidsnämnden kan arbeta för att skapa bättre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning och en meningsfull fritid för alla varit en viktig del. Samarbetet ledde också till en ökad samverkan både internt och externt. Projektsamordnarens roll renodlades till förvaltningsövergripande tillgänglighetssamordnare och projektgruppen med representanter från avdelningarna fortsatte att utvecklas till olika arbetsgrupper. Dialog med målgruppen ökade genom arbetet med referensgruppen och lotsarna men också med representanter från olika organisationer och föreningar. Även samverkan inom Malmö stads organisation har blivit bättre med Malmö stads funktionshinderråd, tillgänglighetssamordnarna på funktionsstödsförvaltningen och Malmö stads övergripande samverkansnätverk för tillgänglighet och funktionsrätt.

I samband med projektets slut i maj 2021 tog förvaltningen fram en handlingsplan att arbeta

² Se bilaga 1. Inventering- och uppföljningsmall exempel sporthall

vidare med under 2021 och 2022. Förvaltningen tog också fram en övergripande prioriteringsordning för de inventerade anläggningarna, där prioritet är 1) ny-, och ombyggnationer, 2) anläggningar för evenemang och 3) anläggningar för träning.

Fritidsförvaltningens nio områden i handlingsplanen:

1. Ta fram en prioriteringsstrategi för inventerade anläggningar som analyserar kostnad för åtgärder och faktiskt/potentiellt nyttjande av anläggningen. Därefter åtgärda brister i de prioriterade anläggningarna.
2. Anordna utbildningar i bemötande och tillgängliga anläggningar för anställda och föreningsledare
3. Utveckla evenemang som Special Olympics, Malmö Open och GRL PWR WKND samt samla erfarenheter för att skapa tillgängliga evenemang i framtiden
4. Utveckla konceptet Lotsar till Parasport-guider
5. Utveckla Kul i Malmö utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Information, kommunikation och målgruppsinriktad marknadsföring i nya marknadsföringskanaler.
6. Utveckla informationen om tillgängligheten på fritidsnämndens anläggningar på malmo.se och i bokningssystemet R-bok
7. Inköp av hjälpmedel och fritidsutrustning
8. Tillgänglighetsperspektiv i styrdokument, rapporter och planer
9. Samverkan med målgruppen, förvaltningar i Malmö stad och andra aktörer. Återstarta FRISKUS-gruppen

Fritidsnämndens inriktning 2023 och framåt

I dagsläget går fritidsnämndens arbete i linje med det nationella målet för funktionshinderpolitiken och de fyra fokusområdena: Universell utformning, åtgärda befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar samt förebygga och motverka diskriminering. Fritidsförvaltningens tidigare arbete och utvärderingen av de nio områdena i handlingsplanen har lett till följande inriktningar för fritidsförvaltningens tillgänglighetsarbete för 2023 och framåt.

Fritidsförvaltningen kommer att fortsätta samarbeta med Svenska Parasportförbundet som fortsättningsvis också kommer vara en resurs vid para-evenemang som Malmö Open, Kul i Malmö, GRL PWR WKND, administrera och utveckla Parasport-guider, anordna utbildningar i bemötande och tillgängliga anläggningar, ingå som deltagare i FRISKUS-gruppen³ som kommer vidareutvecklas och vara ett kompetensstöd i frågor om kommunikation, parasport, evenemang och tillgänglighet. Utöver samarbetet fokuserar inriktningen på följande områden:

Universell utformning

Ta fram en handbok som samlar och säkerställer fritidsförvaltningens krav på tillgänglighet i byggprocessen utöver de lagar och regler som gäller vid ny- och ombyggnation.

³ FRISKUS-gruppen som samordnas av fritidsförvaltningen består av ett 20-30tal representanter från bland annat Region Skånes habiliteringsmottagning för barn och unga, olika förvaltningar inom Malmö stad, RF-SISU, Svenska Parasportförbundet, Skolidrottsförbundet, fritidsförvaltningens verksamheter samt olika organisationer och föreningar.

Åtgärda befintliga brister

Fortsätta arbetet med att åtgärda brister i tillgängligheten i fritidsnämndens befintliga anläggningar. En prioriteringslista över vilka anläggningar som kommer att prioriteras under 2023 har tagits fram. Inventeringarna som tidigare gjorts på dessa anläggningar har följts upp och en sammanställning av åtgärder per anläggning har tagits fram⁴. Parallellt med detta arbete görs också en kommunövergripande granskning med tillhörande kontroll under 2023 som Kommunstyrelsen har beslutat om (STK-2022-1159) kring tillgängligheten på Lindeborgs Sporthall. Arbetet med att synliggöra anläggningars tillgänglighet har påbörjats men behöver vidareutvecklas framöver i bokningssystemet R-bok så att anläggningarnas tillgänglighet blir tydlig för Malmöborna, föreningslivet och fritidsförvaltningens personal .

Individuella stöd och lösningar

En utredning kommer att göras om förstärkt ledarstöd för verksamhet till personer med funktionsnedsättning

Förebygga och motverka diskriminering

- Fritidsnämndens evenemangsstrategi ska utvecklas utifrån ett tillgänglighetsperspektiv och en hållbarhetspolicy med tillhörande checklista ska tas fram för att säkerställa att evenemangen motverkar diskriminering.
- Arbetet med fritidsnämndens strategi och handlingsplan för ett samordnat arbete med stadens mötesplatser och fritidsgårdar fortsätter där en del kommer vara att inventera stadens mötesplatser och fritidsgårdar för barn och unga.

Ansvariga

Dzermal Imsirovic Enhetschef

Johan Hermansson Direktör

⁴ Se bilaga 2. Lista med prioriterade anläggningar med åtgärder 2023 och 2024. Prioriteringslistan kan komma att revideras under arbetets gång.